VU 2008

Design: Kjetil N. Fornes **Web:** Kristian Røstøen

Vestlandsutstillingen 2008

Kunstnerisk ledelse:
Øystein Hauge og Finn Eirik Modahl

Kunstnere:
Robert Alda, Paul Bernhard, Andrea Sunder-Plassmann, Oliver Hanken, Camilla L. Haukedal, Borghild Rudjord Unneland, Claudia Reinhardt, Federico Campanale, Lillian Presthus, Vemund Thoe, Sissel Fredriksen, Cristina David, Unn Fahlstrøm, Jacqueline Forzelius, Jan Hakon Erichsen, Finn H. Stokke, Bjørn Tore Stavang, Marianne Wie, Knut Andre Vikshåland, Sunniva Eide, Siri Skjerve, Ragnhild Ohma, Mona Nordaas, Tone Wolff Kalstad, Roza Ilgen, Susanna Kajermo.

Samarbeidspartner:
Bergen Kommune

BERGEN KOMMUNE

Vestlandsutstillingen 2008

Om å gripe og bli grepet.

I en verden der den uutholdelige lettheten brer om seg, kan våre mest grunnleggende lengsler leses på overflater som ikke er overfladiske.

(Taylor 1995:42)

Overflate og dybde er et stadig tilbakevendende tema i kunstdebatten. Det handler om retten til å gripe. Lenge var "negativitetens estetikk" det dominerende paradigmet. Et syn som la vekt på avstand til verket, at man ikke skulle leve seg inn i det, men være distansert. Så kom ironien og det postmoderne.

Det er vår påstand at det nå har oppstått en ny trend i kunstfilosofien og en ny type arbeider i billedkunsten som dette synet, denne trenden, ikke kan fange. Disse bildene vender blikket dels tilbake til de "naive" opplevelsesformene som negativitetens estetikk fordømmer. Men de representerer også noe nytt. En ny form for inderlighet. Et nytt romantisk opprør?

Denne nye sterke kunsten sidestiller form og følsomhet. Total identifikasjon er det knapt noen som tror på lenger, det blir for nært, men ensidig ironi og latterliggjøring innebærer for

mye distanse. Med Vestlandsutstillingen 2008 vil vi distansere oss fra distanseringsideologien. Den nye inderligheten handler om å finne den perfekte avstemningen mellom avstand og nærhet, den udefinerbare blandingen av følelsesmessig innlevelse, observasjon og refleksjon. Et nærliggende spørsmål i denne sammenhengen kan være, sett fra kunstnerens side: Er det mulig å forføre publikum uten å banalisere kunsten? Og motsatt: Er det mulig å leve seg inn i kunsten uten å svike verden?

Drøyt 350 kunstnere viste sin interesse da vi la ut dette mandatet for VU 2008 i fjor vinter. Innfallsvinklene til temaet var mange flere enn vi trodde og de overraskende verkene, de som gjorde noe med oss, enten umiddelbart eller etter en heftig diskusjon, kunne like gjerne være signert et ukjent talent som en profesjonell kunstner.
Vi begynte å snakke om en ny radikalitet i kunsten, en vilje og en trang til å overskride institusjonens tvang og frigjøre seg fra et altfor forutsigbart språk- og atferdsunivers.

For ingen som har fulgt den norske kunstdebatten i senere tid, kan ha unngått å legge merke til med hvilken iver det offentlige har forsøkt å innrullere kunsten i den allmenne sivilisasjonsprosessen. Ingen ny kulturminister uten en ny overordnet plan for kunstnerisk kvalitet. Kunstinstitusjonen må avmystifiseres, heter det nå. Cui bonum ?, eller hvem høster fordelen, spør vi. Kunstnerisk virke er en virksomhet av den overskridende sorten, med et presisjonsnivå som

ikke kan tillegges noen fastlagt mening. Flere prinsipper og kategorier må kunne integreres, både åndelige og ubegripelig subjektive, så vel som estetiske og politiske.

Vestlandsutstillingen 2008 har ingen støyende programerklæring. Verkene samles i stedet under troen på at kunsten aldri kan løsrive seg fra sitt opphav. I kunsten finnes et opprinnelig element av hybris: den kan ikke selv omsette sine forestillinger til virkelighet. Kunstverket er og blir en fiktiv verden selv om det både kan gjennomskue og foregripe virkeligheten. Flukten inn i "innvendigheten" og kravet om en autentisk privatsfære kan igjen vise seg å tjene som et forsvar mot et samfunn som vil administrere alle dimensjoner av menneskelivet. Hvis Vestlandsutstillingen 2008 overrasker og står ut, at den "griper" på felt hvor samfunnet ellers tilpasser og skjærer ned, da er vi fornøyd, da er hensikten oppnådd.

Robert Alda
(Polen / Bergen)

”Transition Pictures”
(fotoserie)

Robert Alda (alias Robert Sot) har sin utdannelse fra Kunstakademiet i Warszawa. Han begynte som maler, men beveget seg tidlig hen i mot multimedia og performance. Etter endt utdanning flyttet han til Bergen hvor han fortsatt bor og arbeider. Robert Alda har så langt deltatt i et hundretalls kunstprosjekter, de fleste av dem med sterke internasjonale føringer. Han har blant annet fått vist sine arbeider på steder som ICA (London), Max Ernst museet i Budapest, Nordic House på Reykjavik og i ”The Fringe Club” i Hong Kong. Alda arbeider også som frilans kurator.

”Transition Pictures” er et fotoprosjekt hvor ledemotivet antydes i tittelen. Skiftende omgivelser, frosne øyeblikk, overganger. Siden 1998 har kunstneren fotografert seg selv, liggende, mot stadig nye bakgrunner og sammenhenger. At hovedpersonen ser ut som om han sover under hele hendelsen gir bildene en aura av drøm og illusjon.

”Transition Pictures”

Paul Bernhard
(Bergen)

”3 portretter”
(foto)

Paul Bernhard driver sitt eget fotostudio og galleri i Bergen. Hans hovedinteresse er portrettfotografiet, men han er også godt kjent for sine presse- og reportasjebilder. Han har vunnet flere utmerkelser for sitt arbeid, og i 2004 ble han kåret som ”Årets fotograf” av bransjeorganisasjonen NFF.

To av de tre portrettene Paul Bernhard viser her (av Ridvan Halimi og Erling Havnå) ble brutalt og uventet sensurert da de første gang ble forsøkt vist i lokalene til Fana Golfklubb. Ingen straffedømte skulle få ”pryde” disse veggene, var argumentet den gang. At bildene inngår i et sammensatt kunstprosjekt fikk de færreste med seg. Bernhard hevder selv at han bryr seg lite om hvilken personlig anseelse motivene hans måtte ha blant folk flest. For ham handler det om å formidle så mye som mulig av personen på fotografiet, på den portretterte sine egne premisser.

"Erling Havnå"

Andrea Sunder-Plassmann
(Tyskland)

”Les Enfants Bleu”
(video)

Andrea Sunder-Plassmann er utdannet ved Hochschule der Künste, Berlin. Hun har en omfattende karriere bak seg, både som aktiv kunstner innenfor multimedia og fotokunst, som kurator og som professor ved flere europeiske læresteder. I 2006-2007 var hun ansvarlig for ”Latido - hjerteslag” en stor utstilling med cubansk samtidskunst, vist flere steder i Norge. Arbeidene hennes kretser gjerne rundt emner og forestillinger knyttet til rom - reelle rom og mentale rom, psykiske rom så vel som metafysiske.

”Les Enfants Bleu” er et nytt verk som med fordel kan leses innenfor denne rammen. Tittelen er en fransk metafor for barn med super-emosjonelle evner. Det er ikke filmens forløp vi reagerer på. I stedet fengsles vi av et fenomen, en ladet tilstand som vi deler med barna. ”Unit of mind” er et begrep innenfor økofilosofien. Hvor begynner og hvor slutter mennesket? Hva er virkelige, og hva er falske grenser i tilværelsen? Hva isolerer og hva åpner opp?

"Les Enfants Bleu"

Oliver Hanken
(Ålesund)

”Fake I og II”
(foto)

Det kan virke som et stort paradoks: At vi, i vår oppfatning av avstand og relasjoner, ”faker” eller affekterer det innerste, det mest sårbare og intime. I stedet for å gi oss hen til det usikre, i stedet for å miste kontrollen, beholder vi den ved å late som vi mister den. I vår higen etter kontroll av andres oppfatning av jeget , snur vi det hele og sammenligner andres ytre med vårt indre. Eller var det omvendt? Undersøkelser viser at 7 av 10 kvinner har faket.

"Fake II"

Camilla L. Haukedal
(Ålesund /Bergen).

”To All The Important People”
(video).

Videoen tar i bruk myten rundt Joseph Beuys sin flystyrt og bruker den til å fortelle en annen historie. Jeg har ikke tatt stilling til om myten er sann eller ikke, men i mitt naive forsøk på å lære, avfortryller Beuys seg selv samtidig som han oppfyller sin rolle som læremester. Arbeidet skriver seg inn i et feministisk perspektiv. Hvilken historie, hvilken myte fremmer meg og mitt arbeid best?

"To All The Important People"

Borghild Rudjord Unneland
(Oslo / Bergen)

”Untitled (miracle)”
(skulptur)

Gjenstandens egentlige betydning skjuler seg. En kost der busten er byttet ut med menneskehår. Dette er kunstglede på autopilot, men også en slags magi. Fra å være menneskeskapt kultur, med et definert meningsinnhold og klare funksjoner blir Unnelands kunstobjekt forvandlet til noe som er ukjent, til en raritet som må studeres nærmere. Unnelands ”mirakel uten tittel” tilfredsstiller den barnslige trangen som mange av oss bærer på etter å kunne leve i en verden som fremdeles har hemmeligheter.

”Untitled (miracle)”

Claudia Reinhardt
(Tyskland / Bergen)

"Nora"
(video)

Arbeidet er en frittstående del av et større prosjekt hvor klassiske kvinneskikkelser fra verdenslitteraturen tolkes på nytt. Blant dem, Nora, Effi Briest, Anna Karenina og Madame Bovary. Hva betyr det at alle disse fiktive kvinneskikkelsene opprinnelig ble diktet opp av mannlige forfattere? Temaet i dette arbeidet (som i originaltekstene) er kjærligheten. Hvordan den konstrueres og beskrives i kunsten, og på den måten skriver seg inn i et samfunn og en kultur

"Nora"

Federico Campanale
(Frankrike / Bergen).

”Kogel Vogel”
(video)

A bullet is fired from a handgun through many thin glass plates. When the bullet reaches the last plate, its power is so reduced that it gets literally stopped by this last thin and ”invisible” glass layer. In “Kogel Vogel”, I pursued a quest for self-inquiry and interrogation about the ideas of power, violence and evolution. Consequently, the project deals as well with the notions of resistance and fragility.

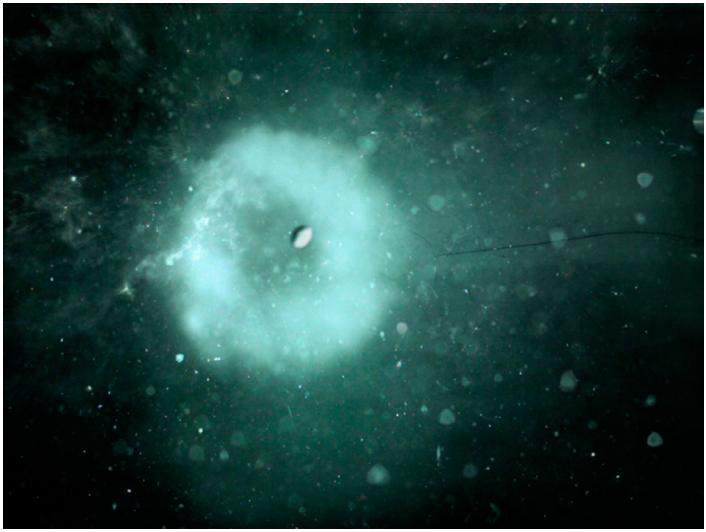

”Kogel Vogel”

Lillian Presthus
(Bergen)

”Klemmen”
(maleri)

Et maleri som både beveger og berører. Med en undertone av tvungen omsorg. I motsetning til samtidskunstnere som arbeider med beslektete spørsmål (som svenske Lena Cronqvist og sørafrikanske Marlene Dumas) blir det vanskeligere å forveksle Presthus sine malerier med såkalte fortellinger fra virkeligheten. Bilder som dette blir aldri provokative. Fornemmelsen av noe kritisk undersøkende kommer heller indirekte til syne, skjult som ”fragmenter til et bakgrunnsteppe”, for å bruke kunstnerens egne ord om sin spesielle metode.

"Klemmen"

Vemund Thoe
(Bergen / Oslo)

”Tape recorder”
(video)

Videoen ble til i en leilighet i London hvor jeg bodde i et år hos en eldre mann ved navn Alistair. Vi hørte på gamle plater og kassettbånd hver kveld. Man hører litt småprating i bakgrunnen. Man ser et bilde på veggen av en mann med gitar. Alistair roter i noen bæreposer. Stemningen er nostalgisk-naiv

"Tape recorder"

Sissel Fredriksen
(Bergen / Bardu)

”42 + 2 år”
(tegning)

I dagens nokså aggressive kunstdebatt er tegningen en fredet kunstform. Sannsynligvis fordi streken er overalt, i drodlerier langs margen på forelesningsnotater, i diagrammer, skisser, kart og plantegninger, i strålene fra vannsprederen på plenen og i gule spor i snøen. Streken omgir oss på en måte som, satt på spissen, avslører ”kunsten-er-død” tenkingen som utilstrekkelig. Tegningen står frem som den individuelle kunstopplevelsens siste skanse i et etter-moderne tidsrom. Dette vet vi fordi vi tegner alle sammen, to-og-førtiser så vel som toåringer.

"42 + 2 år"

Cristina David
(Romania / Bergen)

”The Real Reason of the Migration of People in Europe to West”
(video)

”Pension Minu”
(video)

I like to work with narrative. I like to see the reality through the tales, to exercise my mind and to place stories where none may exist. A friend once told me about this verb that exists in Spanish: empelicular. It is impossible to translate. It comes from pelicula, which means film, movie. Empelicular means to make movies, but not as a film director, but to make movies in your mind. Empelicular describes in many ways the structure of my video work. Empelicular means dreaming, inventing, charming, thinking.

”The Real Reason of the Migration of People in Europe to West”

Unn Fahlstrøm
(Korea /Bergen / Tyskland)

”Aesthetics of Separation”
(video)

Tre videoverk som handler om separasjon og atskillelse, om det som en gang hang sammen, men som nå er delt. En mytisk verdensanskuelse i møte med vestlig, sekulær tankegang. Unn Fahlstrøm har funnet tre parallelle temaer i tapt kjærlighet (”All of Me”), delt kulturell identitet (”The Short Way from Red to Blue”) og et splittet land (”DMZ - Demilitarized Zone”).

”Aesthetics of Separation”

Jacqueline Forzelius
(Sverige / Bergen)

"Patsy - the Wig"
(video)

I mitt arbete har jag gestaltat personer / karaktärer som försöker komunicera upplevelser som är på gränsen till vad som kan betraktas som komuniserbart… Jag har fokuserat på akten av att uppträda, "å förhålla sig" - personer som repeterar sig själva. Jag jobbar oftast low-fi i video och med kort led av processering för att kunna behålla närvaro av autentisitet och spontanitet. För mig är det et sätt att undgå "formell" distans till beträktaren.

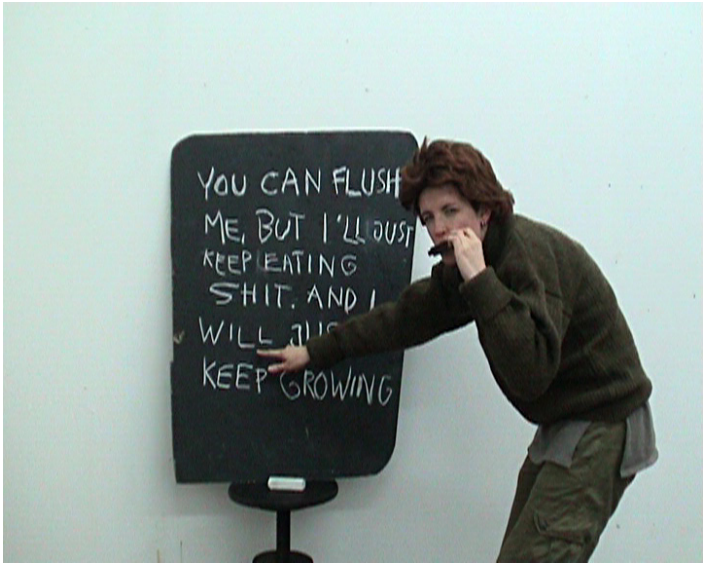

"Patsy - the Wig"

Jan Hakon Erichsen
(Bergen / Oslo)

"Falling Down"
(video)

Noen dager forbanner jeg verden rundt meg og ønsker at alle bare kunne forsvinne. I "Falling Down" gir jeg denne følelsen utløp gjennom en konkret handling. Et sett med vinduspersienner er gjort om til en hjemmelaget giljotin. Hver gang noen går forbi på gaten utenfor slippes persiennene og gir inntrykk av en tilfeldig henrettelse.

"Falling Down"

Finn H. Stokke
(Stavanger)

”Mor med dødfødt barn”
(foto)

Motivet: Et mor-barn forhold fylt av inderlighet som i et hellig bysantinsk ikon. Barnet hviler i morens venstre armkrok, mens hun kjærtegner det med den høyre. Ansiktet hennes synes å uttrykke en stille sorg over barnets skjebne. Hun betrakter barnet med et fjernt blikk som fastholder betrakterens oppmerksomhet. ”Vladimirskaja” - den evig trøstende mor.

”Mor med dødfødt barn”

Bjørn Tore Stavang
(Florø / Oslo)

"Modul"
(maleri)

Bildets kant er dets sterkeste virkning. Flere av klassikerne innenfor amerikansk konseptkunst på 1960-tallet (Frank Stella, Carl Andrè) forholdt seg nokså kategorisk til denne læresetningen når de forsøkte å overføre sine formelle motiver til lerretet. Bjørn Tore Stavangs maleri står nær denne tradisjonen, men er likevel knyttet til det konkrete kunstverket. Innenfor og utenfor glir over i hverandre. Åpent for det tankevekkende.

"Modul"

Marianne Wie
(Bergen)

"Anna & Sam"
(foto)

"Anna & Sam" er inspirert av den russiske kommunist-plakaten fra 1920-tallet. I likhet med plakatkunsten fra denne perioden (som var laget som livsstilsreklame for det russiske folket) laget jeg bildet for å overbevise meg selv om at jeg hadde energi og styrke nok til å kunne kombinere min nye rolle som mor med meg selv som "kunstneren", "arbeidstakeren", "partneren" etc. Arbeidet inngår i en serie på fire hvor jeg har iscenesatt meg selv som ulike kvinne-skikkelser fra forskjellige tidsepoker.

"Anna & Sam"

Knut Andre Vikshåland
(Karmøy)

"Sunniva tilbyr liten kanin"
(maleri)

"Virkelighetseffekten" kalte tegnforskeren Roland Barthes den lille unyttige detaljen som gjerne dukker opp i alle gode fortellinger. Tilsynelatende betydningsløs, mens den egentlig holder fast hele historiens atmosfære. Sunnivas lille kanin sier til syvende og sist bare dette: Vi er virkeligheten.

"Sunniva tilbyr liten kanin"

Sunniva Eide
(Etne)

"Sangeren Bjørn"
(tegning)

"Eg kan ikkje gråta tårene for deg, men eg kan gråta med deg." Bjørn Eidsvåg treffer blink med mange av sine tekster. Et bilde av han kan være nok. Landeplager trekkes frem, tar tak i følelsene våre og rører ved det innerste i oss.

"Sangeren Bjørn"

Siri Skjerve
(Oslo / Bergen)

"Makeløs"
(foto og keramikk)

Flørt er sanseopplevelser. Øyeblikk med spenning som kjennes i hele kroppen. Enten som et kort blaff, eller som en langvarig kilde til lune smil og en kropp full av energi. Mitt kunstprosjekt handler om øyeblikket i flørten. Minst mulig før og etter, men akkurat der og da. Her og nå. En varme som sprer seg gjennom kroppen og ut i huden. Å ta på den vi flørter med er risikofylt og innebærer testing av den andres intimgrenser. Grensen mellom meg og deg. Er du makeløs?

"Makeløs"

Ragnhild Ohma
(Bergen / Oslo)

”The Leaves are Falling”
(maleri)

Maleriene til Ohma kan kanskje virke festlige ved første blikk, men totalopplevelsen er sorgtung. En fascinerende kontrast. Familieselskapets monotoni, de repeterende samtalene, de småborgerlige normene. Alle har en eller annen gang følt denne spesielle kjedsomheten på kroppen. Motivene maskeres og identifiseres på samme tid.

"The Leaves are Falling"

Mona Nordaas
(Voss)

”Flisespikkeri”
(installasjon / performance)

På tvers av en enorm variasjonsbredde når det gjelder ulike samlerobjekt (fra kunstverk til kulepenner) går et annet samleri som ikke er så lett å få øye på. Det dreier seg om å samle etter et mer abstrakt prinsipp. Mona Nordaas lar seg styre av noe intellektuelt-estetisk. Hun ser likheter i alt det trivielle som omgir oss, spilleregler som andre gjerne ignorerer. Til tross for den beskjedne tittelen - denne samlervirksomheten retter seg mot sider ved selve tilværelsens natur.

"Flisespikkeri"

Tone Wolff Kalstad
(Førde / Oslo)

”Hoggorm”
(tegning / skulptur)

En tredimensjonal tegning kan være vankelig å kategorisere. Som å snuble i en tanke. Tone Wolff Kalstad utforsker denne dobbeltheten med kunstens midler. Skillet mellom symbol og realisme er ofte vanskelig å få øye på. Her handler det om å kalle en spade for en følelse.

”Hoggorm”

Roza Ilgen
(Tyrkia / Bergen)

”Headscarf made of Human Hair”
(foto)

Håret oppfattes ofte som stedet der kroppens styrke og energi ligger, ettersom det gror på hodet, senteret for åndelige krefter i de fleste kulturer. I mange religioner (også kristendommen) er det tradisjon for å dekke håret til som uttrykk for gudsfrykt. Debatten om bruken av hijab i Europa er velkjent. Tyrkisk fødte Roza Ilgen har laget et hodeplagg av hår. Spørsmålet blir satt på spissen: Hva er hår, hva er slør? Hva er et uttrykk for ånd, og hva signaliserer forfengelighet?

”Headscarf made of Human Hair”
(foto: Russel Sach)

Susanna Kajermo
(Sverige / Bergen)

”Leker”
(tegning)

Susanna Kajermo sine tegninger kan leses som surrealistiske gåter. Lett virtuose fremstillinger av identiteter på grensen mellom galskap, hallusinasjoner og illusjoner. En test på tankens frihet.

"Leker"

VU 2008

Er det mulig å forføre publikum uten å banalisere kunsten? Og motsatt: Er det mulig å leve seg inn i kunsten uten å svike verden?

Vestlandsutstillingen 2008 har ingen støyende programerklæring. Verkene samles i stedet under troen på at kunsten aldri kan løsrive seg fra sitt opphav. I kunsten finnes et opprinnelig element av hybris: den kan ikke selv omsette sine forestillinger til virkelighet. Kunstverket er og blir en fiktiv verden selv om det både kan gjennomskue og foregripe virkeligheten. Flukten inn i "innvendigheten" og kravet om en autentisk privatsfære kan igjen vise seg å tjene som et forsvar mot et samfunn som vil administrere alle dimensjoner av menneskelivet. Hvis Vestlandsutstillingen 2008 overrasker og står ut, at den "griper" på felt hvor samfunnet ellers tilpasser og skjærer ned, da er vi fornøyd, da er hensikten oppnådd.